

50 років: розвиток індійського суспільства та українсько-індійських зв'язків

Кінець ХХ століття характеризувався надзвичайно важливими подіями в суспільно-політичному та економічному житті Індії: 1997 року країна відзначила 50 років незалежності, а 2000 року індійський народ святкував піввіковий ювілей своєї Республіки. Такі події спонукають фахівців-індологів звернутися до аналізу результатів розвитку цієї країни в найважливіших галузях: економіці, внутрішній і зовнішній політиці, соціально-культурній сфері.

Відомо, що нині значна частина індійських та іноземних аналітиків та вчених вважають, що за 15–20 років Індія зможе піднятися з 6-го місця у світі (за загальною сумою макроекономічних показників) на 4-е місце (після США, Японії та Китаю). Інакше кажучи, головне питання стоїть так: чи зможе ця величезна держава, що займає територію більшу ніж 3 млн кв. км, а її населення налічувало на кінець ХХ ст. майже 960 млн мешканців, увійти до десятки найпотужніших країн світу на початку III тисячоліття? Безперечно, що тільки ретельне наукове вивчення та дослідження різноманітних галузей розвитку країни за 50 років суттєво допоможе більш глибоко проаналізувати можливості Республіки Індія в досягненні цього рівня розвитку.

Економічний фактор є вирішальним у розвитку будь-якої країни світу. У цьому зв'язку цікавими є наступні питання: які основні зрушення та новації характеризують економічний розвиток індійської держави за останні 50 років? Що означає термін «період економічних реформ» саме в такій самобутній країні як Індія? Які зміни відбулись у внутрішньополітичному розвитку країни? Чи можна визначити ступінь демократизації політичного життя, необхідний для стабілізації та стрімкого розвитку економіки, а також консолідації індійського суспільства? Надзвичайно важливими є і такі питання: чи залишились незмінними в цей період основні принципи і напрями зовнішньої політики Індії, а також основні складові індійської традиційної соціокультурної системи? Якщо і в цих аспектах є суттєві зміни, то як їх краще класифікувати: як нові принципи, чи нові тенденції?

Аналізуючи зовнішньополітичний аспект підкреслимо, що особливого значення набувають українсько-індійські зв'язки, вони мають глибоку історичну традицію і досить успішно розвивалися за останні 50 років. Відносини між двома країнами мають добру перспективу і на майбутнє. Основою цього можуть слугувати три найважливіших фактори: соціально-історичний, зовнішньополітичний та економічний.

Перший (соціально-історичний) можна назвати фактором духовної близькості індійського та українського народів. Він полягає в тому, що відносини України та Індії мали добрі історичні зв'язки, вони характеризувалися взаємним інтересом, повагою, дружелюбністю, прагненням до співпраці.

Другий сприятливий фактор (політичний) полягає у схожості основних зовнішньополітичних принципів двох країн. Відомо, що позиції Індії та України з багатьох сучасних міжнародних проблем близькі або збігаються, відкриваючи широкі можливості для різноманітних контактів.

Третій позитивний фактор полягає в значенні досвіду економічної, науково-технічної та іншої співпраці, накопиченого раніше. Завдання в тому, щоб зберегти й розвинути ці важливі традиції за нових умов.

Безперечно, ці фактори мають суттєвий вплив на розвиток українсько-індійських відносин. Переваги для Індії: вона може через співпрацю з Україною реалізувати свої можливості, що не знайшли втілення у відносинах з іншими країнами (США, Японією, Росією тощо). Для України Індія приваблива тим, що в попередні роки була закладена міцна основа взаємовигідної співпраці, яку необхідно розвивати й поширювати з урахуванням сучасної ситуації.